

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 03.05.1959, sp. zn. Cz 113/59, ECLI:CZ:NS:1959:CZ.113.1959.1

Číslo: 7/1960

Právní věta: Posuzování otázky viny na rozvodu manželství z třídního hlediska.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 03.05.1959

Spisová značka: Cz 113/59

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Manželství - rozvod

Předpisy: 142/1950 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Kolíně rozvedl manželství účastníků z oboustranné viny.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu první stolice potvrdil.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon ve výroku o vině.

Odůvodnění:

Podle zásady materiální pravdy jako stěžejní zásady, na níž je vybudován občanský soudní řád, je soud povinen zjistit co nejúplněji a nejdůkladněji skutkový podklad pro své závěry. Výsledky provedených důkazů nutno uvažovat ve vzájemné souvislosti, a úvaha o jejich zhodnocení musí se dít způsobem, který vymezuje ustanovení § 93 o. s. ř.

Pokud jde o vinu navrhovatelky na rozvratu, byla tato vina zjištěna spolehlivě zejména krajským soudem, který doplnil řízení posudkem znalce lékaře z oboru sexuologie a v souladu s výsledky řízení dospěl k závěru, že obviňování navrhovatelky v rozvodovém řízení, že odpůrce je sexuálně úchylný, se ukázalo po vyšetření znalcem sexuologem jako útok proti odpůrci a jako neopodstatněná pomluva, které zneužívali příbuzní navrhovatelky, především její rodiče, k osočování odpůrce. Současně však krajský soud shledal spoluvinu odpůrce v tom, že při nepřizpůsobivosti navrhovatelky v sexuálním životě bylo nutno, aby odpůrce jako vyspělejší partner prokazoval vůči navrhovatelce více ohleduplnosti, takže tento nedostatek jeho ohleduplnosti zakládá i odpůrcovu spoluvinu na

manželském rozvratu. Tento svůj závěr zakládá krajský soud v podstatě jen na posudku znalce sexuologa, podle něhož nesoulad v sexuálních manželských vztazích mohl být ze strany navrhovatelky způsobován tvrzenou sexuální nezkušeností a nevědomostí.

Leč závěr krajského soudu o spoluvině odpůrce neodpovídá výsledkům řízení proto, že krajský soud zúžil problematiku manželského rozvratu účastníků jen do jedné ze stránek jejich spoluzití, totiž do sféry sexuálních vztahů, při čemž nepřihlédl náležitě ke všem okolnostem a poměrům, za jakých účastníci spolu žili a za jakých došlo u nich k manželskému rozvratu. Žádný ze soudů se totiž nezabýval posuzováním důvodů rozvratu z třídního hlediska a nezjišťoval, do jaké míry rozpory mezi účastníky neodráží v sobě i rozpory třídní. To měly soudy učinit tím spíše, že výsledky řízení poskytují plnou oporu pro závěr, že nesoulad mezi účastníky byl způsoben především rozdílností názorů na jejich manželství i rozdílností způsobu života, kotvící v různé třídní příslušnosti účastníků, nač odpůrce během celého řízení stále upozorňoval. Oba soudy ponechaly bez povšimnutí poukazy odpůrce na to, že sám pochází z rodiny, v níž si zvykl od mládí poctivě pracovat; a nezabývaly se v tom směru potvrzeními závodního výboru podniku, v němž je odpůrce zaměstnán od r. 1951, potvrzeními MNV, jež vesměs hodnotí odpůrce jako pracovitěho a velmi výkonného zaměstnance, který je na pracovišti funkcionářem a ve svém pracovním i osobním životě je vzorem ostatním zaměstnancům. Právě tak ponechaly oba soudy bez povšimnutí, že navrhovatelka je jedinou dcerou manželů J. T. a M. T., že její rodiče byli dříve samostatnými obchodníky, že její matka je nyní vedoucí prodejny a že jak matka navrhovatelky, tak i navrhovatelka, podle výpovědi svědkyně M. Š., sestry odpůrce, i podle výpovědi švagra odpůrce J. Š. několikrát se vyjadřovaly v tom smyslu, že navrhovatelka se nevdala proto, aby byla zaměstnána, a že chce bydlet ve vnitřní Praze proto, aby jí lidé říkali milostpaní. Rovněž matka odpůrce B. P. vypověděla, že navrhovatelka vůči ní se opovržlivě stavěla k názorům, že by navrhovatelka měla jít pracovat, že navrhovatelka i její matka prohlašovaly, že navrhovatelka je vychována pro lepší kruhy a měla si vzít nějakého vyššího úředníka nebo doktora a že odpůrce, k němuž se snížila, by měl pro ni najít v Praze byt, aby něco užila. Všechny tyto okolnosti ponechaly oba soudy bez povšimnutí, ačkoli závažným způsobem dokreslovaly poukazy odpůrce na to, jaký byl způsob života navrhovatelky, která, ač mladá a bezdětná, nikdy nebyla v pracovním poměru a která, jak bylo potvrzeno výpovědi jejích rodičů, se zaměstnávala tím, že jezdila autem, které jí koupili po uzavření manželství rodiče. Tento způsob života navrhovatelky, pro který odpůrce označil navrhovatelku ve své výpovědi za osobu štitící se práce, měl být oběma soudy uvážen v celé souvislosti a hodnocen z hlediska, je-li v souladu s požadavky řádného života našich pracujících. Takové hodnocení poměrů a způsobu života navrhovatelky může mít vliv na závěr soudu, pokud jde o nesoulad v manželských sexuálních vztazích, kterému obvykle předchází nesoulad ve vztazích citových. Pak ovšem též nedostatek ohleduplnosti v sexuálním životě, kterým se soudy blíže nezabývaly, ale který je kladen odpůrci za vinu na rozvodu, by se mohl jevit v jiném světle, zejména když i tvrzení navrhovatelky o sexuální úchylnosti odpůrce se ukázalo neopodstatněnou pomluvou. Jen takto provedené hodnocení všech zjištěných skutečností ze širokého hlediska vzájemných souvislostí mohlo být spolehlivým podkladem pro závěr soudu při posuzování spoluviny odpůrce na rozvratu. Bez tohoto hodnocení nelze totiž dojít k závěru, že odpůrce neměl pro navrhovatelku dostatek pochopení, neboť, pokud by způsob jejího života, který byl výsledkem jejího třídního původu i života u jejích rodičů, kde i po uzavření svého manželství dále žila, by nebyl v souladu se zásadami, jimiž se řídí život našich pracujících, nebylo by lze shledávat spoluvinu odpůrce v tom, že pro tento život navrhovatelky neměl dostatek pochopení. Za těchto okolností pak i nesoulad v manželském životě účastníků mohl mít své kořeny především v různých názorech a v různém způsobu jejich života, takže všechny neshody mezi účastníky by současně odrážely i třídní rozpory mezi nimi.

Z těchto hledisek soud spoluvinu odpůrce na rozvodu neposuzoval. Tak se dopustil vady, jež mohla způsobit nesprávné rozhodnutí ve výroku o vině odpůrce. Porušil tak zákon v ustanoveních § 1 odst. 2, § 59, § 93 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 31 zák. o právu rod.